

Kazimierz Wenta

„Edukacja pozalekcyjna i pozaszkolna”, Kazimierz Denek, Poznań 2011 : [recenzja]

Edukacja Humanistyczna nr 1 (24), 173-174

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJE

EDUKACJA HUMANISTYCZNA nr 1 (24), 2011
Szczecin 2011

Kazimierz Denek, *Edukacja pozalekcyjna i pozaszkolna*,
Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogiki
i Administracji im. Mieszka I, Poznań 2011, ss. 408.

Najszerzej rozumiane wychowanie, w tym także nauczanie wychowujące oraz przygotowanie się do aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie wiedzy, uwikłane jest w splot zróżnicowanych uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych. Z jednej strony mamy do czynienia z ideałami wychowawczymi ukierunkowanymi na interes narodu, państwa oraz danej grupy społecznej, a z drugiej – ujawniają się potrzeby biologiczne, społeczne czy egoistyczne człowieka jako dziecka, ucznia – studenta, członka grupy rówieśniczej oraz lokalnej społeczności. Szkoła jako instytucja edukacyjna w rzeczy samej jest odpowiedzialna za bezpieczeństwo i rozwój intelektualny oraz społeczno-moralny i estetyczny swoich uczniów – studentów. Dlatego lektura książki profesora Kazimierza Denka, wybitnego uczonego, pedagoga i krajoznawcy, nakłania nie tylko do pogłębionych przemyśleń nad kondycją polskiej pedagogiki pozalekcyjnej i pozaszkolnej, ale również wytycza „mapę” poczynań inicjatywno-realizacyjnych w szkole, dla oraz obok szkoły, jeżeli jej celem jest pozostanie instytucją wychowawczą i społeczeństwem wychowującym. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzież nie może być, co prawda, tylko domeną szkoły, ale i obszarem ustawicznych oddziaływań ze strony rodziców oraz różnych organizacji i instytucji lokalnych. Pilna potrzeba konstruktywnych działań w sferze wolnego czasu wynika ze zmieniających się trendów w procesach globalizacyjnych, informacyjnych, zwłaszcza na rynku konsumpcyjnym. Dlatego dorosłym ludziom, światłym i zatroskanym o kraj ojczysty, niech wciąż przyświeca dążenie kultuwujące radość życia i zdrowia, tak w sferze fizycznej, jak i psychicznej oraz społecznie moralnej.

Edukacja pozalekcyjna i pozaszkolna jest adresowana nie tylko do nauczycieli i wychowawców, ale również do rodziców, którym drogie są wartości dotyczące rozwoju społeczno-moralnego i intelektualnego oraz fizycznego dzieci i młodzieży. Chodzi o to, aby dla nich czas pozalekcyjny i pozaszkolny był dobrze spożytkowany. Dlatego z dużą przyjemnością i intelektualną zadumą przeczytałem interesującą w swej treści przedmowę pióra Jana Grzesiaka, w pełni rekomendującą niniejszą książkę.

Autor opracowania, szkicując ramy dociekań przedmiotowych, obejmujących najważniejsze zagadnienia dotyczące drogowskazów jako niezbywalnych wartości w edukacji pozalekcyjnej i pozaszkolnej (rozdział I), pisze między innymi o dyskusyjnym „ukąszeniu postmodernizmu”, który, co prawda, nie jest do upowszechniania, ale w istocie legitymuje teraźniejsze czasy, w których ludzie zbyt często zachowują się schizofrenicznie i wolą być kibicami aniżeli aktorami na społeczno-przyrodniczej scenie. W związku z tym budzi satysfakcję fakt, że Kazimierz Denek zwraca baczną uwagę na pedagogikę jako busolę czasu i wartości edukacyjnych (rozdział II). Wędrowka w stronę czasu wolnego – sformułowanie podstaw pedagogiki czasu wolnego – zwłaszcza w społeczeństwie wiedzy (rozdział III), nawet, gdyby nie zgadzać się z Ryfkinem, że w przyszłości coraz więcej czasu będzie na nic nierobienie, bo zabraknie pracy, jest cenną propozycją autora książki.

Merytorycznie bardzo trafne i pouczające dla czytelnika są także opisowo-konstruktywne treści dotyczące: aktywności krajoznawczo-turystycznej młodzieży (rozdział IV), wychowawczych aspektów edukacji pozalekcyjnej i pozaszkolnej dla młodzieży (rozdział V) oraz funkcjonalnych charakterystyk wycieczek szkolnych (rozdział VI), tak zwanych zielonych szkół (rozdział VII) i obozów wędrownych (rozdział VIII). O tym, że decydującą rolę w edukacji pozalekcyjnej i pozaszkolnej odgrywa nauczyciel jako przewodnik po kraju ojczystym (rozdział IX) autor pisze w poszczególnych podrozdziałach i mamy tutaj do czynienia z ważnymi zagadnieniami, takimi jak: wzorzec przewodnika, podmiotowość i partnerstwo, opinie uczestników wędrowek o swoich przewodnikach oraz kształcenie i doskonalenie nauczycieli kraju ojczystego, czy poszukiwanie efektywnego modelu na rzecz kształcenia nauczycieli, zaangażowanych specjalistów do spraw edukacji pozalekcyjnej i pozaszkolnej.

Koniec książki autorstwa Kazimierza Denka – profesora profesorów, jak mówią i piszą o nim najbliżsi – wieńczy sumujące zakończenie i bogata bibliografia oraz notatka o twórcy opracowania. Nawiązując jednak do częstej praktyki czytelniczej, co nierzadko czyni recenzent niniejszej pracy, że książkę czyta się od końca i spisu treści, zachęcam ludzi żądnych wiedzy do intelektualno-praktycznego „studiowania” tego, co znajduje się na ponad czterystu stronach, ku pokrzepieniu serc i rozjaśnieniu umysłu, oraz podjęciu praktycznych działań, których celem będzie wychowujące uczenie dzieci i młodzieży poznawania i przeżywania piękna kraju ojczystego.

Kazimierz Wenta

Kazimierz Wenta, *Teoria chaosu w dyskusji nad pedagogiką*,
Instytut Technologii Eksploatacji, Państwowy Instytut
Badawczy, Radom 2011, ss. 204.

Uzasadnień dla napisania przez Kazimierza Wentę pracy pod tytułem *Teoria chaosu w dyskusji nad pedagogiką* można doszukiwać się w obszarze zróżnicowanych czynników naukowo-poznawczych i utylitarnych, które są związane z zainteresowaniami samego autora, a także w procesie integracji nauk pokrewnych, jak również usytuowanych w odrębnych dziedzinach wiedzy. W okresie minionych dziesięciu lat ukazała się cała seria artykułów profesora Kazimierza Wenty dotyczących pedagogicznego dialogu, w nawiązaniu do fraktalii i teorii chaosu, na przykład *Samouctwo informatyczne – metoda prób i błędów*, [w:] L.H. Haber, *Polskie doświadczenia w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego. Dylematy cywilizacyjno-kulturowe*, Kraków 2002; *Samowychowanie i samouctwo w ponowoczesnym świecie*, Chowania T. 1 (20), Katowice 2003; *Fraktalność wyboru zawodu i pracy w całościowym rozwoju człowieka*, [w:] *Edukacja ustawiczna. Wymiar teoretyczny i praktyczny*, red. S.M. Kwiatkowski, Warszawa–Radom 2008; *Podmiotowość w teorii chaosu*, [w:] *Podmiotowość we współczesnej edukacji. Oglądy – intencje – realia*, red. J. Niemiec, A. Popławska, Białystok 2009; *Edukacja do zawodu(ów) na chaotycznym rynku pracy*, [w:] *Edukacja – praca – rynek pracy*, red. B. Pietrlewicz, Zielona Góra 2010.

Integracja nauk, między innymi w obrębie dziedzin matematyczno-przyrodniczych, z najszerszej rozumianą humanistyką, zwłaszcza z naukami społecznymi, w istocie ma charakter usta-